

kefe-csalo

ISZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadási árban átvéve:
Egész évre ..... 16 K.
Nagyedv-re ..... 4 -
Helyben hálhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Nagyedv-re ..... 3 -
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Nagyedv-re ..... 6 -
Egyes szám ára 5 fillér.

Megjelenik minden nap, kivéve
szombatot és ünnepnapot.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Széchy Dezső utca.
A szerkesztőség hírlapok és
írásaira vagy megrendeléseire
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalához intézendők.

XX. évfolyam 200. szám. Nagyvárad. Vasárnap, 1914 augusztus 30.

Népek csatája.

Mintha egy eddig eltakart kép-
rű hullott volna le a lepel azzal a
hivatalos távirattal, mely hírül adta,
hogy Tarnopoltól nyugatra Galicia
északi részén 400 kilométer hosszú
vonalon folyik a csata egy felől a
magyar és osztrákok, másfelől az
oroszok közt. Ha most ehhez a hir-
telen elénk tárult képhez hozzávesz-
szük azt, amit már tudunk, hogy
Kraszniktól keletre és nyugatra
szintén harcolnak, hogy Kelet-Po-
roszországban a németek ütköznek
össze az oroszokkal: akkor egy
olyan hosszú harc vonal tárul elénk,
melynek hosszúsága körül tudná
fogni egész Magyarországot. Majd-
nem a Fekete tengertől a Keleti
tengerig ütköznek össze a nemzetek,
robbanak egymásra a csapatok,
okádják a csapatokra a halált az
ágyuk. És a nyugati harctéren
ugyancsak egy hosszú harc vonal
áll tüzből, az Északi tengertől le
egészen Svájcig.

Nem a lipcsei csata volt a né-
pek csatája. A most folyó ütközet
viseli ezt a nevet igazán.

Ilyen hosszú harc vonalat a vi-
lágtörténelem még eddig nem lá-
tott.

Az eddigi nagy csatákat el le-
hetett nevezni egy-egy városról vagy
faluról, de a mi a mostani döntő csa-
tánkat csak országokról nevezhet-
jük el. Lipcsénél néhány százezer
ember ütközött össze, a galíciai és
a lengyel csatákon éppen úgy,
mint Belgiumban és Keletfrancia-
országban felfegyverezett milliók
állanak egymással szemben.

Hol van az a Napoleon, a ki
éles szemével egy ilyen harcteret át
tudna fogni?

Itt nem hadvezérek mérköznek,
itt népek ütköznek össze. Itt nem
egyik vagy másik hadvezér kisebb
vagy nagyobb tudása, itt a népek
kitartása, önfeláldozása, lelkesedése
dönti el a diadalt. Mert ez nem

egy-két uralkodó mérközése, ez a
népek csatája.

Napoleon idejéből vesszük az
elnevezést és sajátságos: ez a mos-
tani hadjárat mintha Napolen nagy
gondolatát, Oroszország letörését va-
lósítaná meg.

1812-ben Napoleon azzal a szán-
dékmal tört Oroszországra, hogy ezt
az Európára már fenyegetően nagy-
gyá nőtt zsarnokot visszaszorítsa
természetes határai közé, megaka-
dályozza abban, hogy az Európa
békéjét fenyegetse. Megmondotta
Napoleon, hogy vagy legyőzi Orosz-
országot, vagy száz év múlva Eu-
rópa kozákká lesz. Csak sajnálni
lehet, hogy Napoleon nem látott
még tisztábban és Oroszország meg-
rendszabályozását összekapcsolható-
nak találta azzal, hogy Európa többi
nemzeteit viszont a francia alázza
meg. Az orosz háboruba magával
vitte Napoleon a németet, a magyart,
az osztrákokat, az olaszt, névleg mint
szövetségeseit, valóságban mint lán-
con tartott szolgáit, akik alig lesték
a pillanatot, hogy a gyűlölt zsar-
noktól megszabaduljanak. Mindenik
ugynevezett szövetségese csak ezt a
megalázó függést érezte és ettől
nem tudta látni azt a világra szóló
hatalmas gondolatot, mely Napoleont
Oroszország ellen vezette. És mikor
Napoleon letört az orosz hómező-
kön, egyik szövetségese sem foly-
tatta az ő nagy munkáját, ellenke-
zőleg valamennyi igyekezett a kö-
zelebbnek látszó veszélyt, Napoleon
telhetetlen zsarnokságát lerázni.

Igy került Oroszország a Napo-
leont legyőző német szabadsághar-
cosok élére, így vitték be őt maguk
az európai nagyhatalmak az euró-
pai koncertbe döntő tényezőnek.

Most egyszerre ráébredünk, hogy
ha Napoleon tévedett is abban a
politikában, melyet az európai mű-
velt államokkal szemben folytatott,
de Oroszországgal szemben neki

volt igaza. Oroszországot vagy le
kell törni, vagy Európa kozákká
lesz, mind a hogy letiporták már a
kozákok a kisoroszkok gyönyörű
kulturáját, a lengyel szabadságot, a
finnek önállóságát.

A Napoleon által megjósolt száz
év eltelt és csodálatos módon éppen
a francia lett először a kozákok
szolgája. Csatlakozott hozzá Belgium
és Anglia, a kis Balkán államokról
nem is szólva. Egyedül mi és Né-
metország állunk szemben a ko-
zákkal és a mi vállainkra neheze-
dik a feladat, hogy száz évvel
Napoleon letörése után mi valósít-
suk meg Napoleon nagy gondolatát,
mi folytassuk Napoleon hadjáratát
Oroszország ellen. És ime a sors-
nak valóságos gunyagyanánt utána
ott látjuk magunkkal szemben a
kozákok szövetségese gyanánt Napo-
leon nemzetét, nagy ősök elsatnyult
utódait, a mai Franciaországot is.

Nos hát ebben az alakban is
megvivjük a népek csatáját, a mű-
velt népek jólétéért, a hazug béke-
cár ellen az igaz béke jelszava alatt
rendületlenül bizva a nemzetek
örökké igazságos Istenében! *

Tudósításaink a legújabb eseményekről
a következők:

Tisza nyilatkozata az északi harcról.

Budapest, aug. 29. A Munkapárti
Körben tegnap este Tisza a párt
tagjaival azt közölte, hogy a leg-
frissebb hírek a galíciai nagy csa-
táról egytől-egyig kedvezőek és
**mindenképpen bizalomra és
reménységre adnak okot,** s
hadiszállásaink alapjaival meg le-
hetünk elégedve. Persze ami a
végső, döntő eredményt illeti, türe-
lemmel kell lennünk, hiszen az oly
óriási harctéren lezajló csata, mint
amilyen az északi harctéren folyik,
esetleg még néhány napig is eltarthat.
Türelemmel kell tehát lennünk, de
ennek a türelemnek előreláthatólag
meg lesz a gyümölcse.

A képviselők nagy megelégo-
déssel fogadták Tisza nyilatkozatát.
(A miniszterelnökség sajtóosztályától.)

A német császár köszönete királyunknak.

Budapest, aug. 29. A német császár táviratban rendkívül meleg hangon megköszönte királyunknak a Mária Terézia-renddel való kitüntetését, közli a királlyal, hogy az osztrák-magyar csapatoknak a krassniki győzelemnél tanúsított hősiesség méltánylása és nagyrabecsülése jeléül a „Pour le mérite“ rendjelt adományozza királyunknak. Konrád vezérkari főnökünknek pedig a „Vaskereszt“ rend első és második osztályát. A király erre a táviratra szintén rendkívül me-

leghangu táviratban válaszolt. (A miniszterelnökségi sajtóiroda.)

Felrobbantott orosz katonavonatot.

A M. T. I.-nak jelentik Krakóból, hogy a varsói forradalmi bizottság felrobbantotta a Varsó—Prága közötti vonalon, Varsó külvárosánál a katonavonatot, mely katonákat szállított a harcterre. 150 közlegény és több tiszt meghalt.

A németek Orosz-Lengyelországban.

Budapest, aug. 29. Krakóból érkezett lapjelentések szerint a németek megszállták Petrakaut a Censtochova-varsói vonalon.

jék. Ez határozott hűdarc. Joffre tábornok helyesen cselekedett, hogy abbahagyta a harcot, mielőtt egy nagy vereség ért volna bennünket. Így rendezett sorokban vonultunk vissza védekező állásainkba. — Az „Echo de Paris“ szerint a belga hadjárat azért hiúsult meg, mert előbb be kellett várni, a míg az angolok partraszállanak, aminek azonban már tíz nappal előbb meg kellett volna történnie.

Ujabb német foglalás.

Berlin, aug. 29. A nagyvezérkar jelenti: A Luncoillétől keletre fekvő Mansvilla erőd, mely a legerősebb francia erőd a németek birtokába jutott. (A miniszterelnökség sajtóosztályából.)

Francia és német repülőgép párviadala.

Bécs, aug. 29. A Neue Freie Presse jelenti Berlinből: Egy lüttichi harcok a Kölnische Zeitung-hoz intézett levelében a többi között a következőket írja: Augusztus 17-én, nem nagy magasságban fejtünk fölött, egészen jól megfigyelhetők egy francia biplán harcát egy német Rumpler-Taube készülékkel. Amikor a francia a láthatáron megjelent, löttünk rá, de nem találtuk el. Eközben mintegy száz méternyire közeledett, de ekkor a Taube-ről a német aviatikus nagyszerű lövése általálta gépjét, a francia biplán ekkor leszállt, de a bennülök — több francia tiszt — még a levegőben agyonlőtték magukat.

Hadat üzentünk Belgiumnak.

Bécs, aug. 29. A belga udvarnál akkreditált cs. és kir. követ azt az utasítást kapta, hogy a belga királyi külügyminiszterhez a következő táviratot intézze:

Kormányom megbizásából van szerencsém excellenciáddal a következőket közölni: Minthogy Belgium a német biradalom által ismételtett ajánlatok visszautasításával Franciaországot és Angliát részesíti katonai támogatásban, amely két állam hadat üzent a monarchiának és tekintettel arra a tényre, hogy, amint megállapítást nyert, Belgiumban a királyi hatóságok jelenlétében osztrák és magyar állampolgárok oly bánásmódot voltak kénytelenek eltűrni, amely az emberiség legegységesebb követeléseinek ellentmond és még ellenséges államok alattvalóival szemben is megengedhetetlen, Magyarország és Ausztria kénytelennek látja magát a diplomáciai viszony megszakítására és e pillanattól kezdve Belgiummal szemben hadiállapotban lévőnek tartja magát. A követség személyzetével együtt elhagyom az országot és az államban lévő osztrák és magyar polgárok védelmét az Egyesült-Államok belgiumi követére bízom. A cs. és kir. kormány Errenbault de Duzeele grófnak kiadta az utleveleket. Aláírva Clary.

Perzsia szent háborura készül.

Berlin, aug. 29. Konstantinápolyból írják: Egész Perzsiában erős mozgalom mutatkozik Oroszország és Anglia ellen. A mozgalom egyre terjed és célja lázadás szítása a protektorátus ellen. Egész Perzsiában,

Folyik a történelem legnagyobb csatája.

Hadisajtószállás, augusztus 28. Hadseregünk két nap óta óriási csatában küzd az oroszokkal. Augusztus 26-án reggeltől kezdve a Visztula és Dnyeszter közti területen, tehát Galiciának csaknem egész határkiterjedésén roppant ütközet folyik. A mieink a balszárnyon már elhatározó győzelmet arattak és diadalmasan nyomlnak előre. A helyzet képe ez: Az oroszok Kelet-Poroszországba benyomulva, egyidejűleg Galiciában is offenzívába léptek és főhaderőiket a Brody, galíciai határszéli város és Zbruc határszéli folyó ellen vonultatták. A balszárnyon, a Kielce—Brody-vonalon védekező állást foglaltak el. Az ütközet e részében a Visztula és Bug között, a kraszniki ütközetben nagy vereséget szenvedtek, miután csapataink az oroszokat a felvonulásban megelőzték. Az oroszok középső seregcsoportja viszont behatolt Galiciába és elegendő erőt gyűjtven, a határon végig megkezdtek a támadást. A mi csapataink szerdán megállapították az oroszok előnyomulását és a harcot fölvetették. Rendkívül heves ütközet fejlődött ki a középharcvonal balszárnyán; lembergi csapataink Ruskánál, Zlocsovnál és Zaloscénél jelentős eredményeket értek el és az ellenséget visszazoritva, offenzívába mentek át. A harcban egész hossza körülbelül négyszáz kilométer. Hadseregünk jobbszárnya a Zbruc-folyó mentén derekasan viselkedik. A roppant ütközet előreláthatólag hosszabb ideig fog tartani.

Hadisajtószállás, aug. 28. A most folyó ütközet óriási jelentőségű, mert az oroszok legalább hat hete fáradnak felvonulással, míg csapataink pihentebbek, Győzelmünk esetén az oroszoknak nincsenek visszavonuláskor erődítéseik hát mögött kielégítő megtámaszkodásra, miként a franciáknak Lotharingia határán; nincsenek vasutjaik, utjaik gyalázatosak, tréjük összehalmozódik, utját állja a rendszeres visszavonulásnak. Részünkről az ellenség üldözése sik földön fog folyni s a főnebbiek értelmében igen eredményesnek ígérkezik. Csapataink egészsége ellátása kifogástalan, autószolgálat briliánsan bevált.

A világtörténelem legnagyobb csatáját vivjük.

Legujabb hír a nagy csatáról.

Budapest, augusztus 29. A hadiszállásról hivatalosan jelentik: Az aug. 26-ika óta dúló nagy csata tovább folyik. Csapataink helyzete kedvező. Az idő megeg, napos. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A nyugati harctérről.

A franciák beismerik vereségeiket.

Genf, aug. 28. A „Temps“, amely a belgiumi nagy ütközet három első napját kommentálja, beismeri, hogy a franciáknak nem sikerült az egy millió katonából álló német vonalon keresztül törniök és hogy

ennek következtében kénytelenek voltak fedezeti állásaikba visszavonulni; az a reménység tehát, hogy ezt a háborút egy elhatározó sikerrel nyissák meg, a franciákra nézve meghiusult. — A „Journal des Debats“ így ír: Véres harcunk után Belgiumban lévő offenzívánk kénytelen volt lemondani arról, hogy a németek vonalát áttör-

Mentőszekrények

minden nagyságban felszerelve a belügy-miniszteri rendeletnek megfelelően felszerelve **5 K-tól 32 K-ig**

ugyszintén hiányzó részek pótlása legolcsóbb áron

FARKAS ISTVÁN

„Apolló“ drogeriája

NAGYVÁRAD,

Rimacóczy palota—Rákóczi-ut.

de főleg annak északi részén, önkéntes csapatok alakulnak. Sőt szó van arról, hogy rövid időn belül a próféta zöld zászlójának kibontásával proklamálni fogják a szent háborút. A perzsa közvélemény szoros szövetséget kíván Törökországgal, ami tekintve a Törökország és Perzsa közt eddig áthidalhatatlannak mutatkozott vallási ellentéteket, igen fontos és megfigyelésre méltó szimptomának mondható.

A tüzérlaktanya építése.

A miniszter leirata.

A nagyváradai honvédtüzérlaktanya építése folyamatban van. A kereseti kimutatók kifizetése azonban fennakadást szenvedett mivel a 3 milliós kölcsönből folyószámlára elhelyezett összegek kifizetését a kölcsöntadó bankok nem akarják teljesíteni, a moratoriumra és a belügyminiszternek a középítkezések beszüntetését elrendelő miniszteri rendeletre való hivatkozással.

Tekintve azonban, hogy a laktanya építésénél mintegy 500 munkás nyer foglalkozást, akik a munka beszüntetése esetén kenyér nélkül maradnának s a különben is nehéz munkás viszonyokat még elviselhetlenebbé tennék, Rimler Károly polgármester felterjesztést intézett a honvédmiszterhez és kérte az építkezés folytatásának engedélyezését.

Tegnap érkezett meg a honvédelmi miniszter következő leirata a polgármesterhez:

Amennyiben a nagyváradai honvédtüzérlaktanya építésének folytatása a m. kir. belügyminiszter urnak a f. évi 40. sz. Belügyi Közlönyben közölt körrendeletében foglaltakat szem előtt tartva, jelentékeny károsodás elkerülése érdekében a polgármester ur megítélése szerint szükséges volna és ha a polgármester ur felterjesztésében megne-

vezett pénzüzetek a náluk folyószámlán elhelyezett kölcsönből a részletfizetésekre s szükséges összegek folyósítását ez esetben megtagadnák, megkísérlendő, hogy a pénzüzetek a m. kir. minisztériumnak a moratorium tárgyában kiadott rendelete 5. §. 3. bekezdésének oly értelmezését tegyék magukévá, mely szerint a rendelkezés célja az, hogy az alkalmazottak fizetésüket, vagy munkabérüket késedelem nélkül megkaphassák és hogy az üzleti, vagy üzemi helyiségek kiegészítése mindazoknál lehetséges maradjon, akik a szükséges fedezettel rendelkeznek.

Tekintettel a rendelkezés e céljára, kívánatosnak mutatkozik, hogy a folyószámla tulajdonosának az előbbieken meghatározott joga oly esetekre is szóljon, amikor a kifizetendő összeg oly célból szükséges, hogy nem magának a tulajdonosnak, hanem vállalkozójának, vagy megbízottjának a folyószámla tulajdonos részére végzett munkálataknál alkalmazott munkásait (vagy tisztviselőit) kifizetni s a szobanforgó munkálatokhoz szükséges üzleti, vagy üzemi helyiséget kiegészíteni lehessen.

Felhivom, hogy ebbeli esetleges eljárásának eredményéről hozzám jelentést tenni sziveskedjék.

Rimler Károly polgármester, mint értesülünk, azonnal érintkezésbe lép a budapesti pénzüzetekkel, hogy a miniszteri rendeletnek a fenti leirat értelmezése szerint a honvédtüzérlaktanya építésének kereseti kimutatói fizessék ki.

Ha a megállapodás sikerül, a laktanyát fennakadás nélkül tovább építik és 500 munkásaládnak továbbra is biztosítva lesz a kenyere.

Rekvium X. Pius pápa lelkiüdvéért.

A székesegyházban tegnap volt az ünnepélyes rekvium X. Pius pápa lelki üdvéért. A templom hajóban hatalmas katafalk volt felállítva, virágokkal díszítve. Rajta az evangélium, a kehely és a pápai korona. A gyászmisét gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök celebrálta teljes segédlettel; a mise végén az ötös abszolúciót dr. Belopotoczky Kálmán v. b. t. t. nagyprepost, nyug. tábori püspök, Fetser Antal felszentelt püspök, Bundala Mihály és Spett Gyula prepostkanonokok, végül a megyéspüspök adta meg. A gyászmisén a hatóságok fejei vettek részt; ott voltak Miskolczy Ferenc és Hlatky Endre főispánok, Keszthelyi Zoltán vármegyei főjegyző, Németh István pénzügyigazgató, Bán ezredes, Sztaniszlavszky Adolf, Vass Bertalan, Siket Traján, a kir. tábla és a törvényszék bírái, a kir. kath. jogakadémia, főgimnázium tanárai, a püspökség és káptalani uradalmi tisztikar, a Katholikus Kör tagjai és számosan Nagyvárad előkelőségei közül.

Tegnap volt a kilencedik nap a pápa halála után, ugyanezen a napon tartották Rómában is az utolsó rekviumet. Holnap, hétfőn már kezdetét veszi a konkláve.

Pávaválasztás előtt.

— A konkláve tartalma. —

A Magyar Kurir jelenti: Augusztus 31-től kezdve, amikor a pápaválasztó konkláve kezdetét veszi, naponként kétszer gyűlnek össze a bibornokok és Róma népe a délelőtti és kora esti órákban a Szent Péter-téren gyülekezve lesi a sfumátát, a konkláve kápolnájának kályhájából az ablakon át vezetett csőből kiáradó füstöt, amelynek fekete színe azt jelenti, hogy még mincisen

Ne félj Lengyelország . . .

Ne félj Lengyelország, szabad leszel újra!
Harc riadóját a magyar megfújta,
Hatalmas jobbajával már sujtani készül.

Mámorosan nyomul előre a sereg,
Lába alatt a föld dühörög, megremeg,
A vitézek arcán halálmegevetés ül.

Fejünk fölött lobog a nemzeti zászló,
Aranyos napfényben messzire sugárzó,
Száz csata tűz közt is dicső fog maradni.

Ha éri is golyó, ellenség golyója,
Győzelmes seregek lesz ez lobogója . . .
Diadalt fogunk mi mindenütt aratni.

Diadalt aratunk, mert Isten velünk.
Izzé-porrá zuzzuk minden ellenfelünk,
Dicsőségünket majd egész világ zengi.

Ne félj Lengyelország boldog leszel újra!
Adáz zsarnokodat a magyar lesújtja,
Régi szabadságod, meglásd, visszazserzi.

Fráter József

Az apa csókja meg a katona üzenete.

Irta: Bodnár Gáspár.

Ott álltam a vasuti indóház perronjának még el nem foglalt tenyérsíni területén. Jönnek-érkeznek a virágos katona-vonatok. És a hosszú beláthatlan kocsisorokban ujonganak, dalolnak bokrétás vitézeink.

Mikor tavasz pompájában a fák virágba borulnak, mikor koronájuk, mint mennyaszony bokrétája diszelegnek: csak ez a gyönyörűség kép lehet hasonlatos a mi virágos vasuti kocsiaiunkhoz. Bokrétás, pántlikás katonáinkhoz.

Ott állok, áldogálok mélységesen elmerülve, mikor egyik, virágos vonat érkezése után veszem észre, hogy egy naptól barnított arc, erősen magyar vonásu, deressedő haju vitéz . . . leugrik és a posta épület felé tart.

Ismerősét pillantotta meg — gondolom. De nem! Az épület tövében . . . egy kis fiúcska játszik. És nagyon érzi, hogy otthon van. Nem zavarja — szuronyos őr sem, a ki minden emberfiát igalmatlanul elküld e helyről.

És nézem . . . nézem azt a kis fiút.

Szöszke a feje. Csudásan szép, buzavirágkék a szempárja. Ocsó, egyszerű, szegényes a ruhája.

Az én vitézem már a robogó kupéból észrevehette ezt a fiúcskát. Talán bizony víziója támadt, hogy

— A bizony, az én kis fiam játszik ott.

És mellette terem. Ételre italtra nem gondol. Beszédbe egyeledik — a fiúcskával.

Csak nézem . . . nézem őket. Egy-két perc . . . a szöszke kis gyerek, a buzavirágkék zsemü gyermek már a katona ölben van.

Micsoda jelenetnek voltam tanuja! Közlebb mentem hozzájuk. Hogy lássam és halljam minden mozdulatukat. Kiejtett szavukat.

A kemény katonának munkától kerges keze, már mosolyogva cirógatja a pöszke gyermeket. És a kis fiú, pillanatról pillanatra bizalmasabban hajlik feléje. Apró kezeivel már a katona bácsi mellén függő éremmel, medállionnal játszadozik.

A katona szemébe napfény költözik. Az édes apának meleg érzése. Tüze, szeretete, égő vágyódása. Egyszer csak megszólal a fiú.

Gyapju szövetek legujabb kivitelben

Gyapju szövetek legnagyobb választékban

Gyapju szövetek legolcsóbban

szigoru szabott

árak mellett

szerezhetjük be

Zauderer

kolozsvári posztó áruház fiók.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 1.

Telefon: 11—15.

pápa, míg a fehér színű füst a befejezett pápaválasztást jelzi.

Hogy hány napon keresztül kell várni a fehér sfumata megjelenését, az teljesen bizonytalan. Voltak már igen rövid tartamu konklávek, amelyekben aclamatio utján választották pápát, de ujabban erre nem volt példa. Most a választás rendes módja a titkos szavazás és kétharmadnyi többség elérése. Ez pedig rendszeren csak hosszabb választás processzus után szokott kialakulni. A leghosszabb konklávet a XVI. században tartották III. Pál pápa halála után, aki a Farnese hercegek családjából származott. 1549. november 29-én ült össze a konkláve és 1550. február 8-ig maradt együtt, tehát összesen 71 napig, amíg végre Del Monte bibornok lett a pápa, aki a III. Gyula nevet vette fel. A pápaválasztás tulságos elnyújtásának megakadályozását célozza az az újabb keletű rendelkezés, amely szerint a konkláveba zárt biborosok csak az első három napon élmezhetik magukat tetszés szerint, a következő napokban pedig már egyre fokozódottabban szigorított böjti ételrend lép életbe.

A conclave vezetője.

Rómából jelentik: A biboros camerlengo az apostoli palotákba való belépésre kiszámú jegyet bocsátott ki és a többi között néhány újságíróknak is adott jegyet. Ma azonban az újságíróknak, köztük a katolikusoknak adott belépőjegyeket is visszavonták. Ma Bauer dr, Bournegasquet, Roviére de Cabrières és Logue biborosok Rómába, Cos y. Macho, Almaraz y. Santos, Guizazola és de Herrera y. de la Iglesia biborosok, valamint Mendés Bello lisszaboni patriárka Génúába érkezett. Andieu bibornok Marseilleből Rómába utazva átment Ventimiglián. A Tribuna szerint X. Pius pápa végrendeletét nem fogják közzétenni, mert nem tényleges végrendeletéről van szó, hanem a végrendelet jó-

formán nem egyéb szeretettől áthatott levél-nél, amelyben a pápa gazdasági természetű tanácsokat ad. — Az Osservatore Romano jelenti: A szent kollégium Mgr. Mizezattelli bibornokot választotta meg a conclave vezetőjévé.

Külföldi dicséret Imrik Kornélia zenetanítási módszeréről.

Megemlékeztünk már több ízben arról a zenei tanulmányutról, melyet Imrik Kornélia a kiváló képzettségű zenetanárnő és zeneszerző az idén Drezdába tett. Ezzel a tanulmányuttal az volt a célja Imrik Kornéliának, hogy tudását és tanítási módszerét a külföld legtekélyesebb zenei műveltségű városában legbehatóbb és legerősebb bírálat alá vesse.

Imrik Kornélia ezt a szándékát közölte a drezdai legelső zeneakadémia igazgatójával, a ki azt a legnagyobb örömmel fogadta és közreműködését teljes készséggel megígérte. Rögtön kijelölte Imrik Kornélia zenetanári módszerének felülbírálatára Pretschl tanárt, a ki Drezdának legkiválóbb zenezakértője s kivált Bachnak épp olyan első rangú interpretátora, mint a milyen te-keletes katolikus pap.

Pretschl tanár már az első órán legteljesebb megalégedését nyilvánította.

— Alles famos! Ausgezeichnet!

Csupa dicséret volt minden szava. Meglepetése különösen azért volt olyan nagy, mert Bach szerzeményeinek ilyen részletes és beható elemzését tanárnőtől még nem hallotta; s nem hallotta még egyáltalán senkitől Bach műveit ilyen világosan tanítani és előadatni.

Ilyen elismerések kíséretében folyt le a többi óra is. Chopin interpretálásánál még

teljesebb lett Pretschl tanár elragadtatása s a meglepetéstől elnémulva hallgatta a magyar tanárnő ideális felfogását.

Befejezésül sürgetve kérte Pretschl tanár Imrik Kornéliát, jöjjön el a jövő évben is Drezdába ilyen értekezletekre és előadásokra.

Az igazgató és a tanár gyönyörű, kintető sorokkal bocsátották haza a tanárnőt s bucsuzáskor egy, a szakköröket érdeklő megjegyzést tettek a magyar Bachkiadványokra, amelyek az eredeti nemzeti jelleget nem domborítják ki eléggé. Pedig, mondták, a Bach zenét nem szabad eredeti nemzeti jellegétől megfosztani, mert akkor a játékmódor megváltozván, a hatás sem te-keletes.

Nagy elismerést aratott Imrik Kornélia mint zeneszerző is. Szerzeményeinek megküldéséért Pretschl tanár meleg sorokban mondott köszönetet, egyben kijelentette, hogy Imrik Kornélia zeneszerzeményeit oly kiváló alkotásoknak találja, hogy közülök többet, úgy a Magyar rapszódját is a nagy nyilvánosság előtt elő fogja adni s másokkal is előadatja.

Nagyváradi zeneértő köreiből általános örömet okozott az a kintetés, mely Imrik Kornéliát külföldi tanulmányutján érte.

* A polgári őrség eskütételét elhalasztották. A rendőrkapitányság ezen az uton értesíti a polgári őrség tagjait, hogy az őrség megalakítását és eskütételét holnap délelőtt nem fogják megtartani. Az aktust későbbi időre halasztották s a rendőrség az újabb terminusról hírlapok útján fogja az őrség tagjait értesíteni. Nagyváradi, 1914. augusztus 29. Gerő Ármin, rendőrkapitány.

— Katona bácsi! Kitől kapta ezt a medalliont?

— Egy jó nénikétől. Tudod fiam . . . apácától.

A fiau hallgat. Gyönyörű két szempárjában ébredő kis lelkének feszülő gondja gondolata játszik. Egy pere . . . és megszólal.

— Katona bácsi! Adja nekem ezt a szép medalliont.

És a katona bácsi szinte megdöbben. Neki, az ő lelkében is villámként cikázik gondja-gondolata. Erzése. És mozog az ajka, mint a motóla: Szó szüksége nélkül mondja — mondogatja lelke:

— Nekem is van egy ilyen kis pöske, buzavirágké szemű kis fiam. És az is kérte, ritta ezt az érmet. De nem adtam. És megmagyaráztam neki, hogy ez az érem fogja védeni az ő apukáját. A bömbölő ágyuk, a sivitó puskagolyók zápora között. Mert meg van áldva. Csudás az ereje. A ki hisz benne.

Mindezek a gondolatok egy pillanat alatt iramodtak le. Ami nem sok. Gyorsak, mint a villámok. Erősek, mint a hit gyökérszállai. De aztán mégis odaveti a kérdést a fiucsának:

— Aztán miért szeretnéd te ezt az érmet?

— Elküldeném apukának, rezzent fel a fiau, ragyogó szempárja.

— Hova?

— A táborba. Apuka is katona, mint bácsi. Éppen úgy öltözött fel, mint katona bácsi.

A szempárja ragyogott e beszédhez. És tiszta, szép tekintetét büszkén emelte fel a bácsira.

A katona bácsi meg úgy elérékenyedt. De úgy! Kitarja erős karjait és megöleli, átkarolja a gyermeket. Akár csak az ő pöske fia lenne. És forró csókot nyom repkedő ajkával a gyermek ajkára, akárcsak az ő buzavirág szemű gyermekét csókolná.

Ezt a forró . . . ezt az izzó csókot az apa adta. Két fiúnak, hasonlatos buzavirágké szemű fiacsának.

A csók csattanásának pillanatában pedig . . . felhangzik a trombitaszó. Az induló. Agyat, lelkét, szívet fogó induló. A miben tűz lobog. És érzések hálnak és ébrednek. A miben könny rezeg és vér lüktet. A miben dicsőség, élet és halál viaskodik. Az induló.

A katona bácsi felugrik. Mintha villám ugratná. És kiegyenesedik, mint egy hős. Hős. Megragadja acélos kezével a gyermek

kicsi, puha karjait. És pattogva, keményen beszél:

— Mondd meg anyádnak, hogy győzünk! Ne ríjjon, ne sirjon. Krisztus Urunk se csinálhatott e földön igazságot, szent vére omlása nélkül. Győzünk. Aztán haza jövünk.

Ezt az üzenetet pedig a katona lelke küldötte. Két anyának. Otthon maradt két sirdogáló, de erős lelkű asszonynak.

Es katona bácsi bokáját összecsapta. Sarkon fordult — és eltűnt a tömegben.

. . . A kis kékszemű fiucska meg csak bámula utána. A tömegbe. A virágos vonatra. És hallja . . . hallja felzugni a vihart:

— Eljen!

— Eljen a haza!

— Eljen a király!

— Eljen a hadsereg!

A kis kékszemű fiucska . . . csak életet, mindig csak életet hall az emberek ajkairól. A gőzkoesi meg lassan, dübögve, háborus morajjal prűszköl . . . indul. Virágos vonat . . . virágos vitézekkel. És eltűnik a nagy távolságba. Ahonnan megy, hatalmas ivű szívárvány hajlik felénk. Hétszínű szívárvány . . . a diadális győzelemnek gyönyörűségesen ébredő glóriájával.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telap 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

Ujabb sebesült szállítmányok Nagyváradon.

Tegnap egész nap alaposan kijutott a Vörös-Kereszt tagjainak. A nagyváradai pályaudvarra két szállítmány sebesült érkezett. Az egyik szállítmány, mely délelőtt fél 12 órakor érkezett, 80 sebesültből állott. A nyugvó állomásra kirendelt hölgyek felkészülve már jóval előbb várták a sebesült katonákat. A vonat megérkeztekor százakra menő tömeg várta már a sebesülteket a polgárok közül is.

A nyugállomásra beszállított sebesülteket elhalmozták a váradi hölgyek mindenféle hűsítővel, étellel, itallal. A megérkezés után első sorban a sebek újra kötése következett, a mit az inspekciós orvosok végeztek. Ennek megtörténte után megkezdődött a látogatás. A látogatók között ott voltak gróf Széchényi Miklós megyéspüspök és Fetsor Antal felszentelt püspök is. A két főpapnak minden sebesülthöz volt egy-két barátságos szava, ami szemmel láthatólag jól esett a harcosoknak.

Fetsor Antal egyik sebesültet maga segítette le és támogatta, mikor a vasuti kórházba ment.

A sebesülteket délután 2 órakor tovább indították Kolozsvár-felé.

Délután fél 3 órakor már újabb sebesült szállítmány érkezett. Ezuttal 100 sebesült katonával robogott be a vonat. Azok, akik látták ezt a vonatot, nem nagyon mondhatták el, hogy sebesült szállítmányt hozott. A katonák, akiknek nem a lábuk sérült meg, ott voltak a kocsi ablakában és ajtajában s jókedvűen daloltak.

A nyugvó állomáson már fehérkabátos orvosok, ápoló hölgyek várták a katonákat. Lázás gyorsasággal vette kezdetét a kötözés munkája. Közvetlen a bejáratnál dr. Móricz Ernő főorvos kötözött egy öreg bakát. Két ujj között érte a golyó. Nem súlyos a seb.

Mellette egy fiatalabb legény hever az ágyon.

— Hol sebesült meg?

— Azt hiszem a vállamon. Én ugyan nem érzek semmit.

Tényleg a vállán egy fél centiméternyi fekete pont látszik. Itt hatolt be a golyó. A legény jól érzi magát csak egy kicsit bosszankodik.

— Nem ér ez a golyó kérem semmit, csak elveszi a kedvét az embernek. Az kéne, hogy egymásnak menjünk. (És itt káromkodott egy kacskaringósat.) Akkor szeretném én látni, hogy ki tud engem megsebezni.

Egy másik ágyon egy altiszt fekszik.

— Én kérem Nisnova községben voltam az ezredemmel, mikor hétfőn este parancsot kaptunk, hogy induljunk teljes felszereléssel. Mintegy hat kilométert meneteltünk, mikor tisztjeink jelezve az ellenséget és mi tüzelni kezdtünk. Furesa ám az, mikor mi nem is látjuk az ellenséget csak egy irányt kapunk és tüzelünk. A hátunk mögött tüzekek voltak, akik iszonyatosan dolgoztak. Én már azt hittem, nem is ellenségre lövöldözünk, mert egy golyó se jött arra fele, mikor előrenyomultunk. Kedden hajnalban borzasztó esztánk volt. Ekkor láttunk először orosz. Az ütközet után hat orosz katonát is találtunk egymáson megölve a harctéren. Ekkor 10 kilométerre szoritottuk a muszkát.

Egy másik sebesült csak annyit tudott,

hogy ő mint a tüzér dolgozott és kedden reggel 6 órától délután 2 óráig folyton tüzeltek. Ekkor megsebesült egy srapnell darabtól. A sebesülés után 9 kilométert gyalogolt a legközelebbi egészségügyi csapatig, ahol bekötötték.

A száz sebesült között találtunk egy nagyváradai hőst is, akit alig lehetett megközelíteni a sok ismerőstől. Ő a karnopoli ütközetből a következőket tudta megfigyelni:

— Kedden reggel a mi tüzereink, akik a terep magaslatán foglaltak állást, megkezdtek az ellenséges csapatok lövését. Itt dolgoztak először a honvédtüzekek, de mondhatom, kitűnően lőttek a fiúk. Egész sorok dőltek ki az ellenség soraiból. A gyalogság rajvonásban feküdt s megkezdődött a gyilkos tüzelés. Ekkor senki sem sérült meg közülünk. Mondhatom, az orosz golyók nem érnek semmit. Egy 500 méterről lőtt puska-golyót egy jó tüdejű ember el tudná fujni. Délelőtt 11 óráig kegyetlenül szoritottuk az orosz. A megritkított muszka egy erdőbe húzódott be a dombról, amit mi vettünk birtokunkba. Az oroszok erre az erdőből kezdtek lövöldözni. Mi gépfegyverrel viszonztuk a tüzet és iszonyu pusztítást vittünk véghez. Az ellenség 100 méterre volt tőlünk s már dörzsöltük a markunkat, hogy rohamra mehetünk, mikor segítséget kapott az orosz és srapnellal kezdtek dolgozni. Egy srapnell darab a századosomat találta, aki összeroskadt, én aki közvetlen mellette voltam, odarohantam és felkaptam s úgy futottam vele le a harctérről. Miközben vittem, éreztem, hogy a vállamból folyik a vér. Ugyanaz a srapnell engem is ért, de nem súlyosan.

— Kedden este 9 órakor nekünk 12 ágyunk és 3000 foglyunk volt. Ekkor újabb támadást intéztek a megerősített orosz csapatok. Kozákok jöttek ellenünk. Furesa népség ez a kozák.

Ugy félnek a magyar huszártól meg bakától mint a tüztől. A mi huszáraink hurrá! kiáltással támadnak. Ez a kiáltás a legtöbbször olyan zavarba hozza a kozákokot hogy meg fordítja lovát s egymást verve menekül. A kozák is lármával támad.

A csapatok előtt valami esőselek féle népség jön rendszeren. Ezek ordítanak, mikor aztán megkezdődik az összecsapás, a esőselek szét rebben és kibontakozik a kozák az ő lándzsájával. Eleinte veszedelmes is volt ez a szokatlan rud, de már csak a mi előnyünkre jó. Sok ilyen szerszámot szereztünk magunknak. Staniszlau tele van emlékekkel, amiket az oroszoktól szedtünk el.

Fél hét óra. Waldmann Béla vezető orvos ki adja a parancsot.

— A betegeknek pihenésre van szükségük, kérem a vendégeket, távozzanak.

A sebesültek megkapják vacsoráikat s készülnek a reggel 6 órai indulásra.

Általában a sebesültek sérülései jelentéktelenek. Súlyosabb sérült a nyugvó állomáson nem is volt, eltekintve két láb-töréstől. Ezeket ágyu robogott keresztül s ez okozta a sebeiket.

Érdekes, hogy a katonák nem annyira a kötöző orvost várták, mint inkább a borbélyt, mert bizony hiába nem olyan veszedelmes az orosz, de azért borotválkozni még sem engedi bakáinkat.

Nagyvárad jótékonyága.

Adakozzunk a sebesültek és az itthon hagyott családok részére.

Nagyvárad város közönsége lankadatlan buzgalommal hozza meg áldozatát egy a háboruban megsebesült derék katonáink szenvedéseinek enyhítésére, mint a hadbavonult vitézek itthon maradt családtagjainak felségélyezésére.

Napról-napra érkeznek be az újabb adományok a polgármesteri hivatalhoz éppen úgy, mint a Vörös-Kereszt-Egyletbe, továbbá a kir. táblán Pally Lajosné urnó vezetése alatt működő hölgy-bizottsághoz.

Ezen hölgy-bizottság tagjai tudvalevőleg fehérműket, téli ruhákat stb. készítenek a harcoló katonák és a sebesültek részére.

A nemes cél érdekében buzgókodók magasztos munkát végeznek, midőn azok érdekében fáradoznak, akik életüket és vérüket áldozták a hazáért s mindnyájunk jövőjéért.

Mindenki tegye meg kötelességét s áldozzon tehetsége szerint, mert jobb, magasztosabb célra ebben a válságos nehéz időben nem áldozhat.

A Vörös-Kereszt-Egylet részére újabban a következő adományok folytak be: Weinberger Lajos 300, dr. Molnár Imre jogakadémiai tanár 200, Bihoreana takarékpénztár és Hitelintézet részvénytársaság 200, Farkas Izidor 100, Frankó Endre és neje 50, Weisz Kálmán 50, Hegedüs Mórné 40, Jelinek Ferenc 30, Vass Bertalan 30, Havas Mórné 25, Keller József 16, Geiszberg Emma 10, Humanic-cipőgyár 10, dr. Sarkadi Lajosné 10, Hiemesch Frigyes 10, Janovszky Józsefné gyűjtése 43'45, összesen: 1124 korona 45 fillér.

Janovszky Józsefné urnó gyűjtőívén a következők adakoztak: Szabó Béláné 2, Csécsiné 2, Bakó Bálintné 1, Fényes Endréné 10, N. N. 1, Mórné 1, N. N. 1, N. N. 1, Sch-né 1, S. né 1, Somogyiné 1, Anti 1, N. N. 1, N. N. 1, Engelné 2, Magda 1, N. N. 1, Bartha Klárka —85, H.-né 1, öz. Papp Sándorné 1, Bartha Samuné 1, Halászné 1, Molnár Jánosné 1, N. N. 1, Cserneckyné 2, Pukyné 2, Weisz E. 1, N. N. —20, Padala 1, Kovács Samuné 1, Grüber —40, összesen 43'45.

Horváth Mórné urnó fehérműt adott a Veres Kereszt céljaira.

A kir. tábla épületében működő hölgy-bizottság működése iránt a közönség partfogása valóban megható; a kereskedők, a háziasszonyok új s viseltes fehérműt juttatnak minden nap a bizottsághoz. Egy ur-hölgy 10, — lábadozó betegek részére készült házikabátot küldött. A napokban városunk egy közismert alakja egy nagy kutyával lépett a terembe s ezt mondta: jó híreket kaptunk a háborúból a fiamtól, hát a két kutya hozott két vég vásznat.

Igen sokan visznek haza varrni valót, kik gátolva vannak az odajövetelben. Készpénz adományok: Gellért Lászlóné 50, Harmathy Károlyné 10, Reismann Mórné 20, Weisz Hermanné 20, Sebestyén Lajosné 20, összesen 120 K.

Mindezekért halás köszönetet mond a hölgy-bizottság.

A hadbavonult katonák családjainak felségélyezésére újabban a következő adományok folytak be: Rendes Vilmos és neje 100, Fleisz Mihály 4, öz. ifj. Sonnenfeld Józsefné 40, Flegmann Armin 30, Székely Jenő és Boros Jenő 50.

* **Beiratkozás.** Tudomására hozom a város zenepártoló közönségének, hogy énekiskolámat (orsz. magy. kir. zeneakadémia elők. tanf.) zongora tanszakkal bővítettem ki, és ezen tanszékre is egy zeneakadémiai oklevéllel bíró tanerőt sikerült megnyerni. Ugy az ének mint a zongoraszakra a beiratások augusztus 25-től szeptember 1-ig a tanintézet helyiségében (Rákóci-ut 12 III. em. 20) d. e. 9-12-ig d. u. 3-5-ig eszközölhető. Teljes tisztelettel Bleyer Andorné, okl. ének-tanár.

* **Butorozott szobák.** Egy vagy több személyre, legegészségesebb berendezéssel teljes kiszolgálással, rövidebb vagy hosszabb időre kiadó Nagy Sándor-utca 4.

* **Vidéki szülők figyelmébe** ajánljuk a Donát-féle keresk. magán tanfolyamot, mely nyilvános közép iskolát felsőkereskedelmi, gimnasium, reál vagy polgári látogató tanulókat internátusában még felveszi.

* **Beiratkozások a nagyvárad zeneiskolájában** Orsz. Magy. Kir. Zeneakadémiai előkészítő tanfolyamon. A beiratások szept. hó 1-5-ig tartanak mindenkor d. e. 10-1-ig, d. u. 3-5-ig. A tanítás szept. 7-én kezdődik. Nyomda-u. 4. Szaniszló-u. sarok. Fischer Ervin államilag kép. okl. zenetanár.

* **Katholikus háznál elvállaltatik két kosztos fiu vagy leány,** hol zongora oktatásban is részesülhetnek Szent János-utca 23.

x **A legjobb akarattal kérem győződjön meg a világhírű Rádium Bohémia Japán Roma hegedű hur különlegességeimről.** Gramofon lemez újdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környe, Fráter nagyszerű felvételei. Saját készítményű modern cimbalmok, gramofon, hegedű és az összes hangszerek javítása olcsón SIMON GYULA Rákóci-ut 22. hangszerkészítő

* **Patzkó Aladárné ének- és zongoraiskolája.** Patzkó Aladárné okleveles polg. isk. énektanár, ének- és zongora iskolájában a beiratások szept. 1-én kezdődnek az iskola helyiségében Tisza Kálmán tér 1. (Bejárt Jakab Mihály-utca ev. ref. női képezde mellett.)

* **Aszódi Mihály** Trieszti kávé tea rum közvetlen behozatali üzlete Nagyvárad Kossuth utca és Rákóczy ut. Csokoládé Király fiók üzletem Kugler Gerbaud bonbonokkal, felszerelve budapesti árakkal, a vásárló közönséget értesitem, hogy nemesfajú kávéim megérkeztek, a kávéfogyasztók élvezettel vásárolják Aszódy 8 féle zamatu pörkölt kávéját mely izre és zamatra utánozhatatlan. Cukorkáim, teáim, konyak likőrök, rumok, elsőrendű áruk, üzletemben nagy mennyiségű szalámi kapható, kocka cukor, por cukor, szardíniák, dzsemek, igen édes csemege szálló postán 5 kgos kasarakban szállítható. Tisztelt vevőim értesitem, hogy a vasuti szállítás megkezdődött ismét minden a régi árban kapható üzletemben úgy a Kossuth-utca mint a Rákóczy-uton, Motor üzemi kávépörkölte a kirakatban látható. Katonák részére málnaszörp, Kristály limonábé és uti cukorkák.

x **A legújabb párisi kalap-újdonságok** egyedül KOHN HELEN kalap-üzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésesebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

* **Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, amelyek nem esnek a moratorium intézkedése alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

Legújabb táviratok.

Tisza a helyzetről.

Budapest, aug. 29. (Tud. cen. táv.) A munkapártban Tisza gróf az újabb győzelmekről beszélgetett a képviselőkkel.

— Tehát megnyugtatók e hírek?

— Sokkal több, mint meg nyugtató

— felelte a miniszterelnök.

Német-angol tengeri ütközet.

Berlin, aug. 29. A Wolff ügynökség jelenti: Helgoland szigetéhez közel a német flottának egy kis része az angol flotta egy részével megütközött. Három kisebb német hajó elmerült Angol jelentés szerint az angol hajók közül néhány erősen megsérült. (Min. sajtóosztály.)

Az orosz harcok képének kibontakozása

Budapest, aug. 29. A sajtóhadiszállásról hivatalosan jelentik: Amennyire a helyzet ma délutánig áttekinthető, abból az tűnik ki, hadseregünk nagy küzdelme az orosz hadsereg főerejével, még nem ért meg a döntésre. Egyedül a Dankl Viktor lovassági tábornok által Kraszniknál győzelmesen vezetett seregek sikereit lehet némileg áttekinteni. Az aug. 27-én lefolyt második csatában, melyet a Niedrwisadruz magaslaton levő megerősített hadállás hősiességű megrohanása koronázott be, sikerült a Krasznik mellett visszavert orosz haderőt és a hadálláshoz vezényelt erősítéseket összesen 6 különböző hadtestnek mintegy 10 hadosztályát újból megverni. A második csatában egyik hadtestünk egy tábornokot, egy ezredet, három más fő tisztet, 40 tisztet s körülbelül 2000 embert fogott el. Azonkívül ismét rendkívüli nagy mennyiségű hadi anyagot zsákmányoltunk. (Ministeri sajtóosztály.)

Engedetlenség a francia katonák.

Genf, aug. 29. (Tud. cen. táv.) A nizzai francia vereség oka, hogy egy egész francia hadosztály megtagadta az engedelmséget. Parancsot kaptak, hogy nyomuljanak előre, de ők ehelyett megfuttak.

Csodadolog katonáink vitézségéről.

Budapest, aug. 29. (Tud. cen. táv.) A sajtóhadiszállásról érkezett jelentések csodákat beszélnek a galíciai határon levő katonáink vitézségéről. Így: a 72-es bakák három szakasza megtámadott egy sokkalta nagyobb orosz csapatot s óriási zűrzavart okoztak közöttük. Három kapitányt, hat tisztet s közel 450 katonát ejtettek foglyul.

Rosman aviatikusunk halála.

Budapest, aug. 29. (Tud. cen. táv.) A sajtóhadiszállásról jelentik, hogy aviatikusaink felderítő szolgálatnál fényesen beváltak s operálnak. Egy ilyen szolgálat alkalmával legkitűnőbb aviatikusunk lezuhant és szörnyethalt.

Tehetetlen tábornokok.

Amsterdam, aug. 29. (Tud. cen. táv.) A szenvedett vereségeket Joffre fővezér tábornokai tehetetlenségének tulajdonítván, közülük többet egyszerűen elbocsátott s helyükbe Pauttábornokot állította.

Delcassé félelme.

Bécs, aug. 29. (Tud. cen. távirata.) Delcassé francia miniszter kijelentette, hogy Franciaország soha ily komoly helyzetben nem volt, mint most. Ha Németország győzne, ő azt nem tudná túlélni!

SZÍNHÁZ

A délutáni előadás. Ma vasárnap délután is előadást tart a színház félnegy órai kezdettel, amely alkalommal a „Próbaházasság” kerül színre. A pompás énekes bohózatban Horváth Micike, Leóvey Leo, Tompa Béla, Medgyaszai Jenő, Görög Olga, T. Pogány Janka, Bona Gyula, Radócz Ferenc, Hunyadné játszanak jelentősebb szerepeket.

Lotti ezredesei. Vasárnap este egy remek zenéjű angol operette, a „Lotti ezredesei” kerül színre, amelyben Lotti szerepét Horváth Mici fogja játszani. Az ezredes szerepét Leóvey Leo, Radócz Ferenc játssza, a Rajóh pompás és kacagtató szerepét pedig Tompa Béla adja.

TANÜGY

Beiratások az Irgalmas Nővérek Immaculata intézetében (Teleky utca 17. szám.) Az Irgalmas Nővérek Immaculata intézetében az óvodába, az elemi, polgári leányiskolába, valamint az óvónőképző II. osztályába a beiratások szept. hó 1, 2 és 3-án d. e. 8-12-ig és d. u. 2-5-ig tartanak meg. A javító és pótló vizsgálatok aug. 31-én d. u. 2 órakor kezdődnek. Szept. 4-én lesz a Veni Sancte, szept. 5-én a rendes előadások megkezdődnek. Az igazgatóság.

Beiratások az állami iskolákban Nagyvárad város olasz i és újvárosi állami elemi iskoláiban az 1914-15. tanévi beiratások f. évi szeptember hó 1-5. napjain délelőtt: 8-11 óráig; délután 3-5 óráig fognak megtartatni.

Felhívtnak a szülők, hogy tanköteles gyermekeiket — a jelzett idő folyamán — saját érdekükben irassák be. Tandíj nincs! Beiratási díj címén azonban egy-egy tanuló után 50 fillér fizetendő. Gulácsy Endre állami isk. igazgató.

Pótvizsgák és a tanév megkezdése a fa- és fémipari iskolában. A nagyvárad m. kir. állami fa- és fémipari szakiskolán ministeri rendelet értelmében az 1914-15-iki tanév megnyitása bizonytalan időre elhalasztott, azonban az iskola igazgatósága akképp intézkedett, hogy azok a tanulók, kik már az első évfolyamot elvégezték, az intézet műhelyeiben foglalkoztathatók s rajzi oktatásban is részesülhetnek. Pótvizsgákra szept. hó 1-én kell jelentkezni. A tanév megkezdését az igazgatóság hirdalok útján idejében közlésezi.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

NYILTÉR

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővítettük, ennek folytán elismert elsőrendű készítményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállíthatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

A Donát-féle

keresk. magántanfolyamon

uj tanfolyamok kezdődnek és pedig gyors- és gépirásra (előrehaladottabbaknak külön ismétlőórák) szépírással (magyar és német szépírás valamint rondírás) egyszerű, kettős és amerikai könyvvitelre (gyakorlati alapon) közöns. és kereskedelmi számtan, magyar és német levelezés német nyelvre (társalgási gyakorlat).

Külön esti tanfolyamok

Nérsékelt tandíjak!

Vidéki szülőknek

külön figyelmébe ajánljuk a tanfolyamot, ahol még egy néhány felső kereskedelmi- vagy polgári iskola látogató tanuló teljes ellátást kaphat. A gyermekek tanulmányai szigorúan lesznek ellenőrizve; zongora, hegedű tanítás a házba. Bejelentések elfogadjatnak naponta.

A tanfolyam vezetője:

DONÁT M. KÁROLY.

Szabadság-utca 3.

Az

Emilia Gözmalom R. T.

ezelőtt Weinberger Jakab és Fia cég

Értesíti a t. közönséget, hogy

a 0-ás (nullás) lisztet

kilogramonként

52 fillérért árusítja

városi raktáraiban.

Regényesarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Irtá: Cseres Andor. 51.

Az asszony némán, esügedten várt szavaira.

A főpap keresztet vetett magára és az imassámolyról felállva az asszonyhoz tért.

— Örülj és örvendezz. Mária Magdolna! — szólott az ősz szerzetes, az úr tekintetének paránya rád hullott, az ur megvilágította a te szivedet és tisztának találta azt. A régi salak még nyomot hagyott szivedben, fellebogott lángja, de elhamvadt az is, mert te erős vagy mint a szirt és kemény mint az acél. Az, akinek nevét viseled, aki a védőszented, nem fog elhagyni téged, hanem, melletted lesz minden gyötrelmeidben. Ime nézd, leányom, az Udvezítő annyira szerette az embert, az emberiséget, hogy feláldozta magát érte, kinhalált szenvedett, hogy megmentse az örök kárhozattól. Háláld meg ezt neki azzal, hogy szenvedéseid között fordulj hozzá bizalommal, mert az ő kezében van az üdv és kárhozat.

Es ez átalányosságban tartott szent ígék mint a hajnal legelső sugarai bevilágítottak az asszony szívébe, a fény eltűkröződésénél újból meglátta magát abban a templomban, ahol Magdalai Máriáról, bűnbánatáról és megtisztulásáról hallott legelsőbben beszélni és megerősödve a hitben és vigasztelve, visszatért Ashfordba, a várba, hidegen és megnyugodtan, méltósággal és tiszteletet parancsolóan, hogy férje és gyermekei áhitattal tekintettek fel reá.

— Legyen úgy, amint az Úr akarja! — gondolta és e gondolat megnyugtatta.

XV.

A porteleki választókerületben képviselőválasztásra készültek. Az ellenzék, élén három gróffal, két szocialista pártvezérrel, számos nem gróf képviselővel járták a kerületet.

Ebbe a kerületbe esik Somaháza is, ahol Buzi Bálint volt még akkor is a bíró. A szocialisták nem találtak hitelt.

A porteleki kudarc kellemetlenül érintette az ellenzékot, haza is mentek és nem csináltak titkot belőle, ami Turay Barnabás kegyelmes urat arra ösztönözte, hogy ő kísértse meg az erejét, meghajlítván dölyfös magyarok kemény nyakát.

Elővette a választó kerület községei névsorát és ott látta mindjárt legelsőnek Somaháza községet ötszáz szavazóval.

— Somaháza? — dogolkodott a kegyelmes, — hiszen ezt a községet vagy legalább is a bíráját, Buzi Bálintot ismerem. Komisz kapadóhányt szí ugyan, de értelmes fej.

Bejelentette a pártvezérnek, hogy ő megy Portelekre, neki ott van ismerőse, bizonyosan győzni fog, aki akar vele mehet.

Nyomban jelentkezett négy gróf és tizenkét szocialista vezér.

A fődolog volt Somaháza választóit megnyerni.

Hatalmas falragaszok hirdették, hogy ekkor és ekkor gyűlés, a gyűlésben programbeszédet fog tartani Schönhauser Armin budapesti ügyvéd, aki meg akarja őt hallgatni, szívesen látja Turay Barnabás a híres szónok.

— No ez már jól van! — mondotta Buzi Bálint somaházi bíró az ő élete párjának, Zsuzsánna asszonynak. — Most már értem, hogy miokból büszkélkedik keszre, az árendás, mert hogy egy nemzetbeli lenne a képviselő jelölttel.

Zsuzsánna asszony köténye csücskét megfogva, odaszólt az urának:

— Haragszik kelmed, ugy veszem észre.

— Ki ne tűzelne akkor, mikor ilyen felhő kerekedik a magyar égen!

— Pedig a harag rossz tanácsadó!

(Folyt. köv.)

A legszebb kézimunkák Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

90058—IV. 1914. szám.

Hirdetmény.

Mindazok a személyek, kik az 1914. évi szeptember hó 1-ső napján a szabadforgalomba már átment, vagyis az 1899. évi XX. tc. szerinti szeszadóval és az 1899. évi XXIV. tc. szerinti szeszadópótlékkal is már megadóztatott olyan égetett szesz folyadékok készletével bírnak, mely összesen 10, illetőleg 5 liternél több alkoholt tartalmaz, az 1914. évi XXVII. tc. 9. §-ának második bekezdése értelmében kötelesek legkésőbb az 1914. évi szeptember hó 3-ik napjára a folyadék mennyiségét és annak alkoholtartalmát, valamint azon községet és helyiséget, melyben az a folyadék tartatik, az illető készletek tartási helyére nézve illetékes pénzügyőri szakasznál írásban két példányban bejelenteni, tekintet nélkül arra, hogy ezek a készletek saját vagy idegen helyiségekben vannak-e elhelyezve.

Ha az égetett szesz folyadékok összes készlete az 1899. évi XXV. tc. szerinti elárusításra vagy kimerésre jogosultsággal bíró személyek birtokában 10 liter, más háztartásokban pedig a család fő birtokában 5 liter tisztá alkoholt meg nem halad, azt nem kell bejelenteni. Minden más esetben a szabadforgalomba már átment szesz készlet, ideértve a pótdadó alá nem eső 10, illetve 5 liternyi mennyiséget is, bejelentendő.

A kis tartályokban levő illatszerek, ha súlyuk 1 kilogrammnál nem tesz többet nem esnek a bejelentés kötelezettsége alá.

A bejelentések a kiadott minta szerint szerkesztendők. A bejelentéshez szükséges uralpok az előállítás költségei megértése mellett minden pénzügyőri szakasznál és Budapesten a fogyasztási adóhivataloknál is kaphatók.

A készletek bejelentése és e készletek után esedékes pótdadónak befizetése a birtokosnak képezi kötelezettségét.

Az egy ugyanazon fél birtokában ugyanabban a községben (városban), habár különböző helyiségekben levő folyadékok egy bejelentésbe foglalhatók, de az ugyanazon fél birtokában különböző községekben (városokban) levő égetett szesz folyadékokról községenként külön-külön bejelentések teendők.

Zárt palackokban levő égetett szesz folyadékoknál, további likőröknél, vagyis olyan égetett szesz folyadékoknál, melyeknél a cukortartalom egy hektoliter folyadékban legalább 10 kilogrammot tesz, valamint édesített pálinkáknál, vagyis olyan égetett szesz folyadékoknál, melyeknél a cukortartalom egy hektoliter folyadékban egy kilogrammot meghalad, de 10 kilogrammnál csekélyebb, az alkohol tartalmát nem kell bejelenteni. A pótdadó alá eső bármilyen esszenciáknál, illatszereknél, kozmetikus cikkeknek, gyógyszereknek és gyógyászati készítményeknek az alkohol tartalmának bejelentése szintén mellőzhető.

Miőn a bejelentés kötelezettsége alá eső égetett szesz folyadékok az 1914. évi szept. hó három első napján szállítás alatt állanak, anélkül, hogy már bejelentve és pótdadóval megadóztatva lennének, a bejelentés megtétele és a pótdadó befizetése az áru átvevőjének képezi kötelezettségét, ki a bejelentést a szesz megérkezésétől számítva legkésőbb 48 óra alatt megtenni köteles.

Ha az 1914. évi szept. hó 1-én meglévő égetett szesz folyadékok készletének a fentiek szerinti bejelentése illetőleg az 1914. évi szept. hó három első napján szállítás alatt volt égetett szesz folyadéknak a szesz megérkezésétől számított 48 óra alatti bejelentése elmulasztatik, vagy ha a bejelentett alkohommennyiség 10 százalékkal csekélyebb annál a mennyiségnél, mely a hivatalos felvételnél megállapították: az 1908. évi XXVIII tc. 121. §-a értelmében az így megrövidített, vagy a megrövidítés veszélyének kitétt pótdadó 4-szeres összegétől 8 szoros összegéig terjedhető pénzbüntetés alkalmazatik.

A bejelentésben foglalt másnemű valótlanságok, melyek nem az alkohol mennyiségére vonatkoznak, 10 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fenytetnek.

Azok az alkohol mennyiségek, melyek a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok, illetőleg Bosznia vagy Hercegovina területéről az 1894. évi XV. tc., illetőleg az ezt módosított 1899. évi XVII. tc. szerinti szabályszerű eljárás mellett még az 1914. évi szept. hó 1-ső napját megelőző időben utaltattak át a magyar szent korona országainak területére, ide azonban csak f. évi szeptember hó 1-ső napján vagy azután érkeznek be, a most hivatkozott törvényekben körülírt eljárásom kívül további bejelentési kötelezettség alá nem esnek.

Nagyvárad, 1914. augusztus 14.

M. kir. pénzügyigazgatóság.